KWARTALNIK

LEKARZ HOMEOPATA

KWIECIEŃ
1938
Nr 2

Organ Towarzystwa Zwolenników Homeopatji Rzeczypospolitej Polskiej

TREŚĆ:

ADMINISTRACJA:
Warszawa, ul. Nowy Świat 16
WYDAWCA:
Towarzystwo Zwolenników Homeopatji

Prenumerata:
roczna 4 zł.,
z przesyłką 5 zł.
numer poj. 1 zł.
z przesyłką
1 zł. 25 gr.

„LEKARZ HOMEOPATA"

ROK ZAŁOŻENIA 1902.

wychodzi co kwartał.

Warunki prenumeraty rocznej: w Polsce 4 zł; z przesyłką 5 zł; pojedyńczy numer 1 zł; z przesyłką 1 zł 25 gr. Członkowie Tow. Zwolenników Homeopatii otrzymują bezpłatnie.

W poczet członków Towarzystwa w myśl § 5 Statutu przyjmowane są osoby na zasadzie balotowania.
Wpisowe jednorazowo wynosi 5 złotych.
Składka roczna (członek rzeczywisty) 6 złotych.

Adres redakcji: ul. Wronia 64 m. 2, tel. 690-96.
Adres administracji: Warszawa, Nowy-Świat 16, tel. 623-44 Tow. Zwolenników Homeopatii. i Mag. farm. A. Puliński (Warszawa).

1938 Avril Nr. 2

MÉDECIN - HOMÉOPATHE

Organe officiel de la Société des adhérents d'homéopathie de la Pologne.

Revue fondée en 1902. Paraissant 4 fois par an.

Rédacteur en chef Dr. Lucien Dobrowolski.

Rédaction: Varsovie, rue Wronia 64, log. 2.

Administration: Varsovie rue Nowy-Swiat 16, Société d'Homéopathie de la Pologne.

Abonnements: Pologne: Un an 5 zloty. Etranger: Un an: 1 dollar

SOMMAIRE:

Les revues „Médecin-Homeopathe" paraissent chaque année en quatre numéros; elles donnent le résumé des Actes officiels du Conseil d'Administration de la Société des adhérents d'homeopathie de la Pologne, des Nouvelles du Monde médical, une Revue bibliographique.

Les numéros du „Médecin-Homéopathe" sont envoyés régulièrement, à titre de reciprosité, à toutes les Revues homeopathiques du monde entier.

RESUMÉ D'OUVRAGES ORIGINAUX

1. L'importance de la radiumthérapie dans les pleuritis exsudatives par le dr A. Dobrowolski.

Après un court aperçu historique, l'auteur donne les resultats de son experience (9 cas), en ce qui concerne l'application du radium dans les pleurites exsudatives. Il appliquait la solution de radium du laboratoire „Rad" (Cracovie) en injections hypodermique (1 cm^3 = 0.002 mg de Ra=E in NaCl physiol). Les resultats étaient en général bons dans les exsudats frais: dans 4 de 5 cas la résorption avait lieu; de 4 cas chroniques on notait le succès dans un seul cas. L'auteur admet que sous l'influence du radium les ferments cellulaires sont activés, en vertu de quoi les processus chimiques intracellulaires se passent d'une façon regulière.

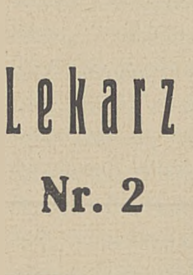
2. L'ostéomyélite guérison radicale per l'Homeopathie par le Dr. K. Gotlib.

L'auteur cite l'observation d'un homme de 41 ans, qui souffrait des attaques aigues de l'ostéomyélite de l'humeurs. Il avait ressenti de vives douleur au bras droite. On lui administra quelques remèdes suivants: Calc. phosp. Calc. sulfur. Aurum. met. Phosphor. Sulfur.

3. Le leçon du Dr. Blikle dans l'Academie Stomatologique.

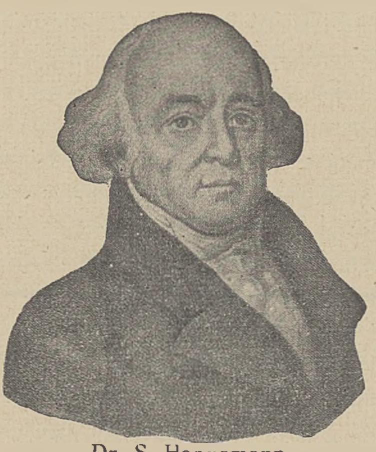
4. Répertoire Homéopathique par Dr. L. Dobrowolski.

Similia similibus curantur

Lekarz Homeopata

Nr. 2 1938

Dr. S. Hannemann

„Gdy chodzi o sztukę ratowania życia jest zbrodnią zaniedbać nauczania się tej sztuki" *Hahnemann*

Dr. L. DOBROWOLSKI

RAD PRZY WYSIĘKACH OPŁUCNOWYCH.

W roku 1898 powstała nowa dziedzina lecznictwa przez odkrycie radu i jego promieniowania, dokonane przez Curie-Skłodowską. W medycynie ludowej znane było oddawna leczenie ciałami radioaktywnymi w postaci wód lub pewnych gatunków rud; w Czechosłowacji w pewnej kopalni rudy od bardzo dawna używano na różne dolegliwości wody źródlanej, omywającej rudę, lub używano samej rudy. Wskutek tego wielu cierpiących doznawało ulgi. Przypisywano temu zjawisku jakieś nadprzyrodzone właściwości, jednak dopiero odkrycie radu rozwiązało tę zagadkę. Okazało się, że źródła te są właśnie siedliskiem radu, z którego, jako

z substancji macierzystej, wydziela się samoczynnie bezwonny i bezbarwny gaz, zwany emanacją radową.

Najgłówniejszym działaniem biologicznym emanacji radowej, jak wykazały badania, jest aktywowanie fermentów przemiany materii i zwiększenie rozpuszczalności soli organizmu, co jest wyrazem ożywienia i przyśpieszenia przemiany materii. Cała jednak trudność stosowania radu polegała na jaknajwięksym wykorzystaniu jego emanacji. Podczas gdy w Europie prawie wyłącznie stosowano emanację radu, w Ameryce używano przede wszystkim rozpuszczalnych soli radu. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że najskuteczniejsza jest emanacja, jeśli można ją stosować bezpośrednio u źródeł. Metoda ta nie jest jednak zbyt pewna i usuwa się z pod dokładnej kontroli, ponieważ emanacja w stosunkowo dość krótkim czasie traci swe działanie lecznicze; wobec tego zarzucono ją i idąc śladem badaczy amerykańskich Camerona i Viol a, zwrócono się do roztworów soli radu, które jako niezniszczalne dają dobre wyniki lecznicze, spotęgowane jeszcze działaniem emanacji radu. Teoria rozpadu radu Rutherforda i Soddy'ego głosi, że nagromadzenie się emanacji radu można wytłumaczyć w sposób następujący: wszystkie pierwiastki radioaktywne ulegają rozpadowi lub tzw. przetworzeniu, co się dzieje z określoną i niezmienną szybkością, właściwą dla każdego pierwiastka radioaktywnego. Przypuszczalny czas, potrzebny do rozpadu połowy pewnej określonej ilości radu, wynosi około 2000 lat; dla rozpadu zaś połowy emanacji radu okres czasu wynosi 3.85 dni. Pewna ilość radu wytwarza w ciągu każdej sekundy, jako skutek rozpadania się atomów radu, określoną ilość atomów emanacji. To trwa aż do chwili, gdy ilość atomów, przemieniających się na sekundę w t.zw. radium A, zrówna się z ilością, wytwarzającą się na sekundę z atomów radu. Występuje wtedy stan tzw. równowagi radioaktywnej. W całkowicie zamkniętej przestrzeni stan równowagi radioaktywnej między radem a emanacją osiąga się do połowy po 3.85

dniach. Całkowite zrównoważenie następuje w przeciągu miesiąca.

Emanacja radu powstaje więc wskutek przetwarzania się atomów radu, polegającego na emisji cząsteczki alfa. Te cząsteczki są to dodatnio naładowane atomy helu (helium), wyrzucane przez macierzysty atom z ogromną szybkością. Emanacja radu jest to gaz zupełnie nieczynny i pod względem chemicznym nie tworzący żadnych połączeń; znajdując się w jakimkolwiek preparacie, okazuje duże skłonności do ulatniania się, ponieważ ilość emanacji, normalnie znajdującej się w powietrzu, jest bardzo mała. Stałe ciała zatrzymują emanację dość długo, jeśli jednak to ciało się rozdrobni i da mu dostateczny dopływ powietrza, nastąpi wkrótce całkowita utrata emanacji. Dlatego przy stosowaniu kuracji radowej należy mieć na uwadze, by jak najmniej tracić z właściwości leczniczych tego preparatu. Najodpowiedniejszą formą, poza roztworami radowymi do picia, są rozpuszczalne sole radu w wodzie podwójnie destylowanej, z niewielką ilością kwasu solnego, zatopone w odpowiednich ampułkach. Jest to najoszczędniejsza metoda stosowania soli radowych, ponieważ roztwór taki jest trwały, co stanowi jego wyższość nad wodą z emanacją; prócz tego jest on ściśle dawkowany, wreszcie działanie jego pod postacią zastrzykiwań podskórnych, dożylnych i innych daje możność wprowadzenia radu drogą najkrótszą, zwłaszcza przy stosowaniu dożylnym, gdzie prąd krwi roznosi go niezwłocznie po całym organizmie. Rad, jak wiemy z chemii, jest pokrewny z barem i innymi ziemnoalkalicznymi metalami, jak wapień i strąt. Z tego więc punktu widzenia nie ulega najmniejszej wątpliwości, że rad wprowadzony tą czy inną drogą do ciała ludzkiego, powinien się znajdować w tych tkankach, w których przeważają metale alkaliczne. Wobec tego przede wszystkim kości zawierać będą największe ilości tego preparatu, w dalszym porządku koncetracji radu będą następowały: płuca, wątroba, naczynia krwionośne i śledziona. Szybki upa-

dek w ilościach wydzielanego radu w pierwszych dwu dniach w stosunku do następnych tłumaczy się w dostateczny sposób stopniowym jego wchłanianiem przez rozmaite tkanki, wynika więc z tego jasno, że rad wprowadzony do krwi, zostaje częściowo wydzielony, podczas gdy główna ilość zostaje wchłonięta przez różne tkanki, zależnie od ich zawartości soli ziem alkalicznych. W ustroju ludzkim rad rozpada się bez przerwy, wytwarzając przy tym radioaktywne ciało — emanację radu. Emanacja zostaje doprowadzona z krwią do płuc, gdzie następuje jej oddzielenie się przez rozproszenie. Wreszcie ustrój traci emanację przez wydychanie. Co do procesu wydzielania radu z organizmu, należy stwierdzić, że największa część wydziela się z kałem. Przy zastrzyknięciu dożylnym lub podskórnym rad pozostaje w ustroju 4—5 dni, wydzielając się w miernej ilości, 10-go dnia ilość wydzielanego radu zmniejsza się znacznie i wynosi około 1%, to znaczy, że pozostała część radu wydziela się z organizmu bardzo powoli. Pozwoliłem sobie na podanie tych szczegółów, mając na uwadze stosunkowo małą ogólną znajomość tego przedmiotu. Rozporządzając odpowiednim materiałem chorych, postanowiłem po otrzymaniu pewnej ilości preparatów radowych z laboratorium krakowskiego „Rad“ przeprowadzić na podstawie teoretycznych rozważań doświadczenia z tym środkiem w sprawach wysiękowych opłucnej. Jak wiadomo, wysięki opłucnowe stosunkowo dość często towarzyszą sprawom gruźliczym, a często nawet wyprzedzają właściwe rozwinięcie się sprawy; nic w tym dziwnego, ponieważ opłucna przedstawia jakby olbrzymi worek limfatyczny z licznymi rozstrzeniami charakteru limfatycznego, mają cenne połączenie z systemem gruczołów limfatycznych. Dzięki takim anatomicznym warunkom gruźlica rzadziej wywołuje zmiany w opłucnej, aniżeli w płucach. W razie jednak sprzyjających okoliczności i wzmożonej siły infekcyjnej lasecznika gruźliczego naturalna siła obronna opłucnej nie wystarcza i zmusza ją do wzmożenia obrony przez wytworzenie

wysięku zapalnego. Zapalenie więc wysiękowe opłucnej w gruźlicy ma na celu osłabienie zjadliwości lasecznika, względnie jego unieszkodliwienie za pomocą procesów patologicznych wytwórczych i wysiękowych. Pomijając przyczyny bezpośredniego wpływu na te sprawy, przechodzę do opisania swoich wyników. Badanie przeprowadziłem u 9-ciu osób, z których wszyscy mieli mniejsze lub większe wysięki opłucnowe. Dla celów więcej praktycznych podzieliłem przypadki te na 2 grupy, zaliczając do pierwszej chorych, u których wysięki były względnie świeże, to znaczy trwały niezbyt długo, do drugiej chorych z wysiękami dłużej trwającymi.

Grupa 1-sza. (Wysięki względnie świeże).

1. J. W., męż. lat 18, pomocnik handlowy. Waga 55 kilo, wzrost 171 cm. Ciepłota dzienna wynosi do 37,5. Chory rzekomo od 3-ch miesięcy, przy pracy dostał nagle krwotoku, od tego czasu kaszle i pluje niewiele; skarży się na ból w prawym boku, czasem się poci. Z chorób przechodził tylko zapalenie płuc prawostronne przed 3-ma laty. Ojciec i siostra zmarli na gruźlicę. Budowy prawidłowej, odżywiania miernego, dołki nad- i podobojczykowe zapadnięte, zwłaszcza po stronie prawej, prócz tego ograniczenie ruchomości barku prawego. W plwocinie obfite prątki gruźlicze, włókien sprężystych nie znaleziono. Badanie płuc wykazało: po stronie prawej przytłumienie do 3-go żebra i kąta łopatki, drżenie wzmożone, oddech zaostrzony, wydech wydłużony, w granicach przytłumienia sporo rzężeń średnio- i drobnobańkowych; płuco lewe: nieznaczne przytłumienie do grzebienia i obojczyka, oddech pęcherzykowy zaostrzony. Dolne granice ruchome, prawidłowe. Rentgenologicznie: pole szczytu płuca prawego zaciemnione, przy kaszlu nie wyświetla się; pole szczytu lewego zawoalowane, wyświetla się przy kaszlu dostatecznie. Prawe pole płucne zaciemnione względnie równomiernie, lewe—jasne. Rysunek wnękowy o konturach wzmożonych; przepona obustronnie ruchoma, prawidłowa. Wobec tych zmian zastosowaliśmy po stronie prawej

odmę, wprowadzając mniej więcej w odstępach 2-u tygodniowych po 600 cm^3 przeciętnie. Podczas chwilowej mojej nieobecności zrobiono dopełnienie w ilości podwójnej, które spowodowało powstanie wysięku, sięgającego do połowy łopatki prawej; badanie rengenologiczne to potwierdziło. Chory gorączkował do 40,3. Wykonaliśmy 5 zastrzyknięć podskórnych po 0,002 mg RaE. Ciepłota opadła prawie do normy; ilość moczu, początkowo wybitnie zmniejszona, uległa wzmożeniu, dochodząc do 1100 cm^3. Następnie wykonano próbną punkcję, płynu nie wydobyto, dopełnienia odmy odbywają się nadal bez przeszkód.

2. P. J., lat 27, mężatka. Waga 59,5 klg. Wzrost 157 cm. Ciepłota 38.2. Przed 2-ma laty suche zapalenie opłucnej po lewej stronie, przed 3-ma miesiącami po prawej; kaszle i pluje niewiele, czasem krwią, apetyt średni, częste zaburzenia żołądkowe. Budowy prawidłowej, odżywiania dobrego; dołki nad- i podobojczykowe zapadnięte. Pojedyńcze prątki w plwocinie. W płucach po stronie lewej przytłumienie do 2-go żebra i połowy łopatki, oddech zaostrzony, wydech wydłużony, tamże sporo rzężeń wilgotnych średnio- i drobnobańkowych; po stronie prawej stłumienie od kąta łopatki wdół, z przodu i pod pachą od 4-go żebra; drżenie tamże wzmożone; oddech b. osłabiony. Próbna punkcja wykazała płyn jasny, przezroczysty, o bursztynowym odcieniu, próba Rivalty dodatnia. Po pierwszym zastrzyknięciu w ilości 0,002 mg RaE pewne podwyższenie ciepłoty; na drugi dzień ilość moczu wynosiła do 1000 cm^3; następnie robiliśmy iniekcje co 3—4 dni, bacząc uważnie na płuco lewe, by nie spowodować jakiegokolwiek zaostrzenia. Pięć zastrzyknięć radowych, wykonanych w 3-ch tygodniach, usunęło płyn prawie całkowicie, pozostawiając nieznaczne ilości w kącie przeponowo-żebrowym.

3. M. E., uczennica. Waga 39 klg. Wzrost 153 cm. Ciepłota 38,3. Chora od 8-iu miesięcy kaszle i pluje sporo, czasem krwią, narzeka na kłucie w piersiach, a-

petyt b. słaby, często wymiotuje. Przechodziła odrę, koklusz, skłonna jest do przeziębień. Ojciec chorował na gruźlicę, budowy prawidłowej, odżywiania podupadłego, dołki nad- i podobojczykowe bardzo zapadnięte. Prątki gruźlicze i włókna sprężyste obecne w plwocinie. W płucach po stronie prawej przytłumienie do połowy łopatki i 3-go żebra. Drżenie głosowe wzmożone, oddech zaostrzony, wydech wydłużony; sporo rzężeń średnio- i drobnobańkowch, wilgotnych, czasem dźwięcznych; po lewej stronie przytłumienie do grzebienia obojczyka; wzmożone drżenie, oddech zaostrzony, wydech wydłużony, czasem pojedyńcze rzężenia drobnobańkowe, zwłaszcza po kaszlu. Po stronie prawej zastosowaliśmy odmę sztuczną; po 6-ciu tygodniach nastąpił spadek ciepłoty, uspokojenie kaszlu i wzmożenie samopoczucia. Nagle chora poczuła silne kłucia w lewym boku; wysoka ciepłota do 39,5. Badanie wykazało płyn wysiękowy, sięgający do połowy łopatki. Próbna punkcja i badanie rentgenologiczne potwierdziły to. Chora otrzymała 5 zastrzyknięć po 0,002 mg RaF w ciągu 2-ch tygodni; płyn zmniejszył się, jednak nie uległ całkowitemu wessaniu, sięgał do kąta łopatki; dalsza kuracja pod postacią nowej serii 5 zastrzyknięć radu. Nastąpiło zupełne wessanie, pozostały zrosty.

4. P. S., lat 17, kobieta. Waga 59 klg. Wzrost 174 cm. Ciepłota dzienna do 38.5. Od kilku miesięcy kaszle i pluje niewiele; przechodziła 3 krwotoki miernej ilości. Skarży się na kłucia w prawym boku i silne pocenie się w nocy. Apetyt ma b. słaby, stolce naogół prawidłowe. Rodzinna anamneza bez znaczenia. Dotychczas rzekomo nie chorowała. Prawidłowej budowy, dobrego odżywiania, blada; dołki nad- i podobojczykowe zapadnięte. W plwocinie liczne prątki gruźlicze i pojedyńcze włókna sprężyste. W płucach stwierdza się po stronie prawej przytłumienie do 2-go żebra i połowy łopatki, drżenie głosowe wzmożone, oddech pęcherzykowo-oskrzelowy, tamże sporo rzężeń średnio i drobnobańkowych, dźwięcznych pod obojczykiem i przy grze-

bieniu. Po stronie lewej przytłumienie do grzebienia i obojczyka; oddech zaostrzony, wydech wydłużony, drżenie głosowe zachowane. Pojedyńcze rzężenia pod pachą, słyszalne i pod obojczykiem. Po kilkudniowym pobycie ciepłota podwyższyła się, utrzymując się na poziomie 37,5. Chora w tym czasie skarżyła się na bardzo silny ból klatki piersiowej z przodu po stronie prawej, który szedł od pachy. Stwierdzamy w tym miejscu przytłumienie na przestrzeni 2—4 żebra i osłabienie oddechu i rzężeń, które przedtem b. intensywnie można było słyszeć. Prześwietlenie rentgenologiczne wykazało: po stronie prawej pole szczytu całkowicie zaciemnione, przy kaszlu nie wyświetla się, pole płucne w całości plamkowato zaciemnione, w okolicy 3—4 żebra pas zaciemniony, idący od powierzchni klatki piersiowej, klinowato w głąb. Po stronie lewej: pole szczytu zawoalowane, przy kaszlu wyświetla się niedostatecznie, pole płuc dość jasne, w okolicy wnęki rysunek b. wzmożony, wśród niego kilka ognisk zwapniałych. Przepona po stronie prawej upośledzona w swej ruchomości. Próbna punkcja potwierdziła obecność płynu bursztynowego, przezroczystego. Zastosowaliśmy injekcje radu w ilości 5 ampułek po 0,002 mg RaF. Już po 2-ch zastrzyknięciach radu chora poczuła się lepiej, ciepłota obniżyła się, dochodząc do 37,5. Po 2-ch tygodniach nie udało się nam ani fizykalnie, ani rentgenologicznie stwierdzić płynu.

5. F. B., lat 26. Waga 61,5 klg. Wzrost 170 cm. Ciepłota przeciętna dzienna do 39,5. Od pół roku chory kaszle i pluje średnio, czasem krwią; mierne kłucie w piersiach. Apetyt dobry. Skarży się na obstrukcję. Poza tym nigdy rzekomo nie chorował. Anamneza rodzinna bez znaczenia. Budowy prawidłowej, odżywiania miernego. Dołki nad- i podobojczykowe zapadnięte. Płuca: w prawym gruźlica serowato-włóknisto-wrzodziejąca; w lewym nacieczenie szczytu płucnego. Po pewnym czasie przy typowych objawach, towarzyczących zapaleniu opłucnej wysiękowemu, powstał prawo-

stronny wysięk, sięgający do połowy łopatki. Ciepłota stale na wysokim poziomie. Chory otrzymał 10 zastrzyknięć radowych w dawkach, jak poprzednio, bez żadnego wyniku. Próbowaliśmy po próbnej punkcji zastrzyknąć rad do jamy opłucnowej, by pobudzić wessanie, niestety bez żadnego skutku. Wobec tego, nie zważając już na zmiany drugiego szczytu, będące w okresie czynnym, wypuściliśmy płyn około 1000 cm³, wpuszczając na to miejsce gaz. Stosowana od tego czasu odma spowodowała, nie zaostrzając stanu szczytu prawego, ustąpienie dotychczasowych objawów.

Grupa II-ga. (Wysięki przewlekłe).

6. F. B., kobieta, lat 24. Waga 47,2 klg. Wzrost 155 cm. Ciepłota do 37.7. Chora od 1919 roku po hiszpance. Obecnie kaszle i pluje sporo: skarży się na ból z lewej strony, jak i na silne nocne poty; łaknienie b. słabe. Poza tym nie chorowała. Ojciec zmarł na grulicę. W lutym 1925 r. miała założoną odmę lewostronną, po której po roku wytworzył się płyn. Budowy dość wątłej, odżywiania miernego; dołki nad- i podobojczykowe wyraźnie zapadnięte. Znaczne ograniczenie ruchomości i obniżenie barku lewego. W plwocinie obfite prątki gruźlicze, włókien sprężystych nie znaleziono. W płucach stwierdza się: po stronie prawej przytłumienie do grzebienia i obojczyka, oddech zaostrzony, wydech przedłużony; trochę pojedyńczych rzężeń średnio- i drobnobańkowych. Po stronie lewej przytłumienie na całej przestrzeni, prawie stłumienie od 3-go żebra z przodu i ²/₃ łopatki z tyłu w dół; drżenie głosowe osłabione w dole, w górze więcej zachowane. Oddech do 3-go żebra i ½ łopatki pęcherzykowy, wyraźnie osłabiony, pokryty niezbyt licznymi rzężeniami średnio-bańkowymi, wilgotnymi; poniżej w granicach stłumienia całkowite zniesienie oddechu. Roentgen potwierdził płyn.

Próbna punkcja wykazała zawartość płynną, mętną z żółtawym odcieniem. Przystąpiliśmy do zastrzykiwań radu podskórnie w ilościach, jak poprzednio, ro-

biąc te zabiegi co drugi dzień. Nie otrzymawszy żadnych wyników przy stosowaniu podskórnym, postanowiliśmy stosować wstrzykiwania wprost do jamy opłucnowej. Postępowaliśmy w ten sposób, że wykonaliśmy zwykłą punkcję, wpuszczając przy tym dawkę 0,02 mg RaE. Wstrzykiwaliśmy 3 razy co 4 dni.

Po kilku dniach badanie fizykalne nie dało wielkich różnic, ponieważ wytworzone zrosty dawały w dalszym ciągu objawy stłumienia; tylko Roentgen wykazał zmniejszenie się dość wyraźne tak, że po 3-ch tygodniach nie udało nam się próbną punkcją nic wydobyć. Chora w dalszym ciągu, nie otrzymując żadnych specjalnych zabiegów, tylko prowadząc zwykły tryb życia sanatoryjnego, szybko wracała do zdrowia, co wykazało się wzmożonym ogólnym samopoczuciem, jak również stałym, aczkolwiek wolnym przybytkiem wagi, która dotychczas wykazywała więcej tendencję spadkową.

Następne 3 obserwacje opisuję pokrótce, ponieważ nie osiągnęliśmy żadnych wyników.

Obserwacja 7. F. J., lat 32, buchalter. Choruje od 5-ciu lat. Przed ½ rokiem samoistna odma prawostronna, która dała w następstwie wysięk opłucnowy, mętny, z zielonkawym odcieniem. Chory otrzymał 6 zastrzyknięć do opłucnej i 5 podskórnie radu w dawkach większych, po 0,002 mg RaE, jednak bez żadnego wpływu.

Obserwacja 8. P. J., kobieta, lat 28. Choruje od 3-ch lat. Sero pneumothorax pulm. sin., powstały po odmie sztucznej, wykonanej przed 2-ma laty. Pomimo, że otrzymała 4 zastrzyknięcia do opłucnej RaE 0,002 mg, jak również i kilka podskórnie, nie stwierdziliśmy żadnego wpływu na wessane wysięku.

Obserwacja 9. Z. B., lat 38, kupiec. Rozpoznanie: Wysięk opłucnowy przewlekły. Przed rokiem po zapaleniu płuc prawostronny wysięk, po wypuszczeniu nastąpiło ponowne zebranie się płynu. Zastosowane zastryknięcia podskórne radu w dawkach 0,002 mg nie dały żadnego rezultatu, zastosowaliśmy więc wpuszczenie ich

do opłucnej, niestety także bez żadnego wpływu; wessanie nie następowało i dopiero inne zabiegi wpłynęły na jego ustąpienie.

Prócz tego każdy z chorych otrzymywał doustnie Radium bromatum po szufelce proszku rano i wieczorem.

Przytaczając te kilka obserwacyj, dotyczących wpływu działania zastrzyknięć radowych na procesy wchłaniania wysięków opłucnowych, miałem na celu wykorzystanie zdolności pewnych komórek wychwytywania i przyswajania krążącego we krwi radu i gromadzenia go w sobie. Fizjologicznie do tych komórek należą tkanki gruczołowe, a wiemy że błona opłucnowa przez swe obfite naczynia limfatyczne jest w bezpośredniej z nimi łączności. Każda sprawa wysiękowo-opłucnowa jest następstwem wadliwego działania tych komórek. Rad więc, gromadząc się w nich i wprowadzając w stan czynny fermenty, poprawia i sprowadza do prawidłowej przemiany chemiczne procesy komórek. Dla zobrazowania jednak właściwej wartości zastrzyknięć radowych w tych sprawach chorobowych nie wystarcza poddać analizie stosunek przypadków z wynikami dodatnimi i ujemnymi. Pomimo, że ilość przypadków dodatnich przemawia za dużą wartością radu, to jednak należy wziąć pod uwagę sposób osiągnięcia poprawy, czas trwania, regularność w występowaniu poprawy i głównie stan zdrowia chorego. Przypadki przytoczone wykazują, że rad wpływ swój może wywrzeć w stanach świeżych, w stanach, w których zwyrodnienie komórek i upośledzenie ich czynności nie doprowadziły do całkowitego ich zniszczenia. W naszej kategorii 1-ej ze zmianami świeżymi osiągnęliśmy wessanie wysięku u 4-ch osobników, u jednego zaś nie udało się nam tego osiągnąć. W kategorii II-ej (sprawach przewlekłych) tylko w jednym przypadku nastąpiło pobudzenie wessania dość długotrwałego wysięku. Aczkolwiek zbyt szczupła ilość przypadków nie upoważnia do wypowiedzenia daleko idących wniosków, to jednak należy stwierdzić

stanowczo, że rad wpływa w dużej mierze na przyśpieszenie wessania wysięków opłucnowych. Zaznaczyć należy, że wszyscy chorzy przebywali w jednakowych warunkach życia sanatoryjnego w łóżku, nie otrzymując żadnych innych dodatkowych leków prócz wskazanego Rad. brom. D6 ani zabiegów. Pożywienie otrzymywali zwykle z wyjątkiem ograniczenia płynów i soli kuchennej. Może dalsze badania jeszcze więcej wykażą znaczenie radu w tych sprawach.

PIŚMIENNICTWO.

Falta W. Die Behandlung innerer Krankheiten mit Radioaktiven Substanzen. Berlin, Verlag von Julius Springer 1918.

William Cameroni Charles Viol. Radium, kwartalnik poświęcony ciałom radioaktywnym. Pittsburg, 1923, lipiec.

Schwarz, Wachtel i Flaszen. O działaniu leczniczym podskórnych zastrzykiwań roztworu radu w chorobach wewnętrznych. Pol. Gaz. Lek. L. 12/1926.

Zakrzewski i Wachtel. O leczeniu promieniami radium. Wydawnictwo Gebethner i Wolff. Kraków, 1925.

L. Dobrowolski. Znaczenie radu w leczeniu wysięków opłucnowych. Przegląd Radiologiczny. Tom II. Zeszyt 4. Rok 1927.

Dr. KAZIMIERZ GOTLIB

PRZYPADEK POURAZOWEGO ZAPALENIA SZPIKU KOSTNEGO (OSTEOMYELITIS) WYLECZONY HOMEOPATIĄ.

Pacjent R. P. zgłosił się do mnie z powodu ropienia ramienia prawego. Opowada, iż biorąc udział w powstaniu śląskim w roku 1921 doznał postrzału w okolicę ramienia prawego (patrz Roentg. Nr 3648 z dn. 13.II.21 r.). Kość ramieniowa w dolnej ⅓ części była zdruzgotana zupełnie. Wówczas dokonana była operacja z odpowiednim postępowaniem chirurgicznym i rana zagoiła się. W styczniu 1933 roku ramię to zaczęło pobolewać i na zewnętrznej dolnej ⅓ części ramienia wytworzyła się przetoka, z której zaczęło wydzielać się sporo ropy. Stan obecny: Chory o stanie ogólnym niezłym, lat 38, skóra i spojówki blade, w płucach i sercu nic szczególnego.

Miejscowo: kończyna górna prawa lekko przykurczona w stawie łokciowym, ruchy ograniczone (tylko do kąta prostego). Okolica stawu łokciowego zniekształcona.

Na zewnętrznej stronie ramienia prawego tuż nad stawem łokciowym blizna pooperacyjna a trzy palce wyżej i nieco na zewnątrz, przetoka o brzegach zaczerwienionych, wywiniętych, obrzękniętych. Z otworu tejże wydziela się sporo ropnej, gęstej, żółtej wydzieliny. Okolica przetoki bolesna. 2 palce wyżej od tej przetoki blizna gwiazdkowata wielkości 5-cio groszówki. Ruchy w stawie łokciowym niebolesne choć, jak wyżej wspomniano, ograniczone. Przy ruchach wydobywa się z przetoki ropa. Przy obmacywaniu kości ramieniowej, szczególnie po stronie zewnętrznej, wyczuwa się nierówności i zgrubienia nie bolesne. Gruczoły pachowe i nadobojczykowe macalne ale nie powiększone i nie bolesne.

Wytworzyło się więc zapalenie szpiku kostnego po złamaniu spowodowanym urazem. Potwierdziło to zdjęcie Roentgenowskie, dokonane (kulą) 12.VIII.1933 r.

Roentgenolog pisze: Bardzo znaczne zniekształcenie w okolicy dolnej trzeciej części trzonu i części przynasadowej kości ramieniowej prawej na skutek przebytego złamania. Utkanie kostne w tych miejscach jest nieregularne i wykazuje intensywne zagęszczenia i rozrzedzenia. Zmiany zniekształcające w stawie łokciowym. Zastosowałem Hep. sulf. 6/c i Silicea 6/c.

Stan uległ nieznacznej poprawie, ilość ropy zmniejszyła się. W czasie leczenia stan ogólny jak i miejscowy powoli poprawiał się. Stosowałem: Calc. phosphorica, Calc. sulfurica, Aurum met. Phosphor, Sulfur. Tak trwało około 1½ roku. Zdjęcie wykonane w roku 1935 nie przedstawia większych zmian.

Tymczasem otwór przetoki zmniejszył się i od czasu do czasu zamykał się na 2—3 tyg. aby potem otworzyć się i wydzielić niewielką ilość ropy. Bolesność miejscowa zniknęła. Tak trwała sprawa do kwietnia 1937 r. W tym to czasie wydzielił się mały martwak o brzegach ostrych, poszarpanych i rana zagoiła się zupełnie. Przetoka zamknęła się, obrzęk ustąpił, bolesność miejscowa jak i podczas ruchu zniknęła i pacjent nie odczuwa żadnej dolegliwości. Chory jest ciągle w mojej obserwacji i sprawa chorobowa nie powtarza się.

Zdjęcie (Nr 3) wykonane w roku 1936 w porównaniu ze zdjęciem w roku 1933 wykazuje nieregularne zagęszczenie utkania kostnego w dolnej ⅓ części ramienia prawego. Martwaków nie wykazuje.

SPRAWOZDANIE Z ODCZYTU Lek. Dent. BLIKLEGO WYGŁOSZONEGO W AKADEMII STOMATOLOGICZNEJ.

Dnia 28 lutego 1938 r. w sali Akademii Stomatologicznej (Marszałkowska 151) odbył się odczyt lek. dent. Bliklego Stanisława. Wśród licznego audytorium, składającego się z kilku profesorów Akademii oraz licznej rzeszy lekarzy dentystów, prelegent w sposób zwięzły, jasny i ciekawy rozwinął sposób leczenia zapalenia miazgi (pulpitis) met. homeopatyczną. Zebrani z wielkim zainteresowaniem, a może nawet zdumieniem (leczenie zębów homeopatią!) wysłuchali odczytu, dowiadując się, że leczenie chorej miazgi środkami homeopatycznymi doskonale odbywa się bez jej dewitalizacji arszenikiem oraz że zarówno kojenie bólów zębowych jak sam proces kuracji odbywa się z powodzeniem (działanie plantago, mercur. cor.).

Po odczycie wywiązała się dyskusja, zaś prelegent odpowiadając na liczne pytania, objaśniał zebranych o omówionej metodzie leczniczej. Odczyt ten, zarówno z punktu naukowego jak i propagandy idei Hahnemanna, jest wielkim krokiem naprzód. Należy z uznaniem podkreślić wysiłki dra St. Bliklego dla wprowadzenia homeopatii na szerokie forum oraz złożyć mu gratulację za osiągane sukcesy. Vivant sequentes! *K. G.*

Dr. L DOBROWOLSKI

REPERTORIUM HOMEOPATYCZNE

(Ciąg dalszy)

E

EPISTAXIS — Amm. carb., Ant. sulf. aur. Arnica, Bar. carb. Carbo veg. China. *Crotalus,* Ferr. phosp., Hamamefis, *Ipec.* Merc. sol. (nocą) Phosphor. Silicea.

EPITHELIOMA — Argent. met. Argent. alb. et met. Calc. fluor. Chrom. oxyd. Hydrastis, Thuia.

ERUCTATIO (odbijanie) — Antim. crud. Lycop. Nux.

ERYSIPELAS — Ammon. carb. Apis. Arsen. alb. Bell. Cantharis, Hepar, Lachesis, Rhus, Stron. Rhus.

ERYTHEMA EXUDAT MULT. — Apis. Bellad. Mezer.
NODOSUM — Apis. Rhus.

EXANTHEMA — Arsen. alb. et met. Bellad. Carbo. veg. Dulcamara, Merc. sol. Sulfur.

EXHIBITIONISMUS — Hyoscyamus, Merc. sol.

EXOPHTHALMUS—Cicuta, Kal. carb. Spongia. Stram. carb.

EXOSTOSIS — Calc. fluor. Calc. phosp. Kal. jod. Phosp.

EXUDATY — Apis, Bryonia, Canth. Sulfur.

EKSCESÓW NASTĘPSTWA — Acid. phosp. China. Nux. Staphis.

F

FACIES HIPPOCRATICA — Arsen. alb. Carbo veg.

FACIALIS porażenia — Aconit, Cocculus, Gelsem, Nux, Rhus.

FEBRIS — Aconit, Apis (bez pragnienia), Baptisia, Bellad. (bez pragnienie), Bryonia, Ferr. phosph. (choroby zakaźne), Gelsemium (bez prag.), Merc. sol. Phosphor (bez pragn.), Rhus, Sulfur.

„ *gastrica* — Antim. crud. Baptisia, Bellad. Bryonia, Ferr. phosph. Merc. sol.

„ *intermittens* — Arsen. alb. China, Eupat.. Ferrum. met. Ipec. Natr. mur. Rhus, Sulfur.

FEBRIS PUERPERALIS — Arsen alb., Crotalus, Echinacea, Lachesis, Rhus, Veratr. alb.
„ *recurrens* — Apis, Arsen. alb. Lachesis, Rhus.
„ *traumatica* — Arnica.
FISSURAE ANI — Acid. nitr. Graphites, Ledum.
FISTULAE — *Acid. nitr.* Alumina, Calc. fluor, *Calc. phosph.*, et sulf. Phosphor, *Silicea*, Stront. carb. *Sulfur.*
FLUOR ALBUS (upławy) — Alumina, Antimon, crud. Argent. nitr., Bar. carb. *Carbo veg.* China, *Graphit*, Lycopodium, Nux, *Sepia*, Thuia.
FLUOR ALBUS (upławy) — Alumina, Antimon, crud. Calc. carb. Carbo veg. *Caulophyll*, *Graphit*, Hydrastis, Merc. sol. Natr. mur. et sulf. *Pulsat.* Sepia, Silicea, Stannum met., Sulfur.
„ *favius (żółte)* — Hepar, Ignatia, Kreosot, Merc. jod. flor. (dzieci) Merc. sol.
FOETOR EX ORE — *Apis*, Bar. carb. Chrom. Graphit, *Kreosot*, *Lycopod.*, Merc. dulc. *Merc. jod. flav.* et sol. Pulsat.
FONTANELLUM OTWARTE — Calc. phosph.
FUNICULITIS — Bellad., Berberis, Clematis, Pulsatilla.
FURUNCULOSIS — Apis, *Arnica*, Bellad., Calc. sulf., Echinacea, *Hepar*, Lachesis, *Merc. sol. Silicea*, Sulfur, Tartar. emet.

G

GRUCZOŁÓW POWIĘKSZENIE — Bar. carb. Calc. carb. *Calc. fluor.* Calc. jod. Jod. *Carbo anim.*. Clematis, *Conium.* Hepar, Kal. jod. Merc. sol. Rhus, Spongia.
GANGRAENA—*Arsen. alb.* et met. Carbo veg. Crotalus. *Echinacea*, Kreosot, *Lachesis*, Plumb. met. Secale.
GASTRALGIA = Cardialgia.
GASTREKTASIA — Carbo veg. Graphit, Lycopod. Sepia, Stront. carb.
GASTRITIS ACUTA U DZIECI — Antim. crud. Chamom. Ipecac. Nux.

GASTRITIS ACUTA PO LODACH i zimnych pokarmach — Arsen. alb. Carbo veg. China, Pulsat.
„ *po zaziębieniu* — Aconit, Bellad. Dulcamara, Pulsatilla.
„ *po hulankach* — Antim. crud.. Arsen, alb. Ipecac. Natr. mur.
„ *chronica* — *Antim. crud.* Arsen. alb. Calc. phosph. *Carbo. veg.* China, *Nux vom. Phosphor,* Pulsatilla.
„ *phlegmonosa* — Apis. Arsen. alb. Bellad. *Kreosot,* Phosphorus.
GASTROENTERITIS — Antim. crud. *Arsen. alb.* Bryonia, *Carbo veg.,* Colocynthis, Graphit, Hepar, Ipec. Kal. bichrom. Magnes. corb. *Merc. corr.* et sol. Natr. sulf. Podophyl. Verat. alb.
„ *u dzieci* — Calc. carb. Chamomilla.
GINGIVITIS — Bellad. Merc. dulc. *Mer. sol.* Plumb. met. Sepia, Staphisagria, Thuia, Veratr. alb. Zincum.
GLAUKOMĀ (Jaskra) — Atropin, Aurum met. Bryonia, Phosphor, Plumb. met. Rhus.
GLOBUS HYSTERICUS — Anacard. *Ignatia, Nux,* Zincum.
GLOSSITIS — Acid. benz. Acid. mur. et nitr. Apis, Bellad. Merc. sol.
GLOTTIS — kurcz — Bellad. Conium. Cupr. met. Magn. phosph.
GONORRHOE — *Acid. nitr.* Argent. nitr. *Cannabis, Cantharis,* Capsicum, Clematis, *Hepar,* Hydrastis, Kal. jod. Merc. corr. Natr. sulf. *Merc. sol.* Pulsat. Silicea, Sulfur, *Thuia.*
GRYPA — Ammon. carb. Baptisia, *Bryonia, Eupatorium,* Gelsemium, Merc. sol. Natr. sulf. Nux. Rhus, Rumex, Sabadilla, Tartar. emet.
GUMMATA — Kalium jodat.
GŁÓD — Calc. carb., China, Jodum, Lycopod. Nux, Sulfur.
GŁOWY BÓL — Bellad. Bryonia, Nux, Sanguin, Spigelia, Stront carb.
„ *u starców* — Bar. carb. Conium.

GŁOWY BÓL *przy anemii* — Calc. carb. *China, Ferr.* phosph. Kal. carb. Natr. mur.

„ *przy uderzeniach* — Aconit, *Bellad.* Kal. jod. *Sanguinaria.*

„ *zatrz. periodu* — Calc. carb. Caulophyll, Cimicifuga, Pulsatilla.

„ *zastoju* — Apis, Gelsemium, Lycopod, Opium, Sepia.

„ *zatwardzeniu* — Bryonia, Natr. mur., Nux, Sepia, Sulfur.

„ *artretyków* — Acid. benz. Colchicum, Colocynt. Merc. sol. Rhus, Spigelia.

„ *neurasthenii* — Cimicifuga (z tyłu ból) Cocculus (brak snu), Coffea (bezsenność), Gelsem. (przepracowanie), Ignatia (histeryczne), Nux (przemęczenie), Phosphor (słabość), Silicea (przepracowanie), Staphisagria (po atakach).

„ *u szkolnych dzieci* — Acid. phosp. Calc. carb. et phosph. Ferr. phosp. Natr. mur.

„ *u syfilityków* — Apis, Aurum met. Cinnabaris, Kal. jod. Merc. corr. et sol.

„ *dyspeptyczne* — Antim. crud. Bryonia. Ipecac. Nux. Pulsatilla, Sulfur

GŁUCHOTA LEKKA — Cupr. met. Graphit, *Magn. carb. Phosphorus,* Plumb. met. *Silicea,* Stront carb. Sulfur.

„ *całkowita* — Antim. crud. Carbo veg. Phosphor, Silicea, Tellur.

H

HABITUS ASTHENICUS — Calc. phosph. Sulfur.

„ *phthisicus* — Calc. carb. Lycopod. Phosph. Stan. met.

HAEMATEMESIS (wymioty krwawe) — Arnica, Cactus, Drosera, Hamam. Phosphor.

HAEMATURIA (krwawy mocz) — Arnica (po uszkodz) Cantharis, Ipecac, Lachesis. Phosphor, Plum. met.

HAEMOPHILIA — Crotalus, Kresot, Lachesis, Phosp.

HAEMOPTOE — *Cactus, Carbo veg.* Ferr. phosph. Hamam. Ipecac, Kreosot, Ledum, Phosph.

HAEMORRHOIDY — Acid. mur. et nitr. Antim. crud. Calc. fluor, *Carbo veg.* Ferr. phosp. Graphit, Hamamelis, Kalium. carb. *Lycopod.* Merc. sol. Natr. mur. Nux. *Pulsatilla, Sulfur.*

HALUCYNACJE — *Bellad.* Calc. carb. Hyoscyam. Phosphor, Plum. met. Stram.

HEMIPLEGIA — *Arnica,* Cocculus, *Gelsem. Nux,* Phosphor, Zincum.

HEPATITIS — Bellad. Bryonia, Chelidonium, Hepar, Merc. sol. Natr. sulf. Phosphor, Podophyll.

HERPES — *Anacard,* Graphit, Merc. sol. Natr. mur. Rhus. Stront. carb.

„ *circinatus* (obrączkowy) — Graphit, Sepia, Stront. carb. Hepar, Tellur.

„ *genitalis* — Acid nitr. *Anacard.* Clematis, Rhus.

„ *labialis* — Acid. nitr. *Anacard. Arsen. alb.*, Capsicum, *Merc. sol.* Natr. mur. *Rhus,* Scilla, Sepia.

„ *zoster* — *Anacard.* Arsen. alb. Merc. sol. Ranunculus, *Rhus,* Thuia.

HORDEOLUM (jęczmień) — Calc. fluor. Graphit, Hepar, *Merc. sol. Silicea,* Stann. met. Staphis. Stront. carb.

HYDRAEMIA (hydrops) — Natr. mur. Natr. sulf.

HYDROCELE — Arnica, Digitalis, *Graphit,* Kal. jod. *Pulsat. Rhodod.* Rhus.

HYDROCEPHALUS — *Apis,* Apocyn. Calc. phosph. Graphit, Helleborus, Silicea, Stramon, Sulfur, Zincum.

HYDRONEPHROSA — Apis, Argent, nitr.

HYDROPERICARDIUM — Apis, *Arsen. alb.* Conval. Dig.

HYDROPHOBIE — Bellad. Cantharis, Stramon.

HYDROPS — *Apis, Apocyn, Arsen. alb.* Convallaria, Kal. carb. Merc. sol. Sulfur.

HYDROTHORAX—Apis, Apocyn, Arsen, alb. Digit. Helleborus, Kal. carb. Lachesis.

HYPACIDITAS — Calc. carbo. Carbo veg. Graphit, Lycop. Nux
HYPERACIDITAS — Acid. mur. Anacard. Atrop. Lycop. Phosp. Robinia pseud.
HYPERAESTHESIA — Agaricus, Alumina, *Chamon*, Coffea, Platin met. Zincum.
HYPEREMESIS GRAVIDARUM — Cerium oxal. Cocculus, Lobelia, Sepia.
HYPERHIDROSIS — Calc. carb. Merc. sol. Sepia, Silicea.
HYPERTHYMIE — Antim. crud. Ferr. phosph. Hyoscyam. Lachesis, Stramon.
HYPERTONIE — Bar. carb. Convall. Plum. met.
HYPOCHONDRIA — Anacard. Argent. nitr. Carb. veg. *Coffea, Conium. Natr. mur.* Nux, Pulsat. Stront. carb. Zincum.
HYPOPYON (ropa w przedniej części nosa) — Hepar, Merc. car. Merc. sol., Silicea.
HYSTERIA — Anacard. Argent. nitr. *Aur. met.* Coffea, Gelsem. *Ignatia*, Nux, Plat. met. Pulsatilla, *Sepia.*

I

ICHTHYOSIS (rybia łuska) — Arsen alb. Silicea, Arsen. met. Calc. fluor. Graphit. Sepia.
IDIOTISMUS — Merc. sol.
ICTERUS HEPATOG. — Berberis, *Bryonia,* Chelidon, China, Crotalus (I. gravis) Digitalis, Hepar, Lobelia, *Merc. sol.* Natr. sulf. Nux, Phosp. Podoph.
IMPETIGO SIMPLEX (liszaje) — *Arsen. alb.* Graphit, *Hepar,* Merc. sol. *Mezereum,* Silicea, Tart. emet.
IMPOTENCJA — *Acid. phosph.* Calc. carb. Capsicum, *China,* Cobalt, Conium, Hyoscyamus, Lycopod. *Phosphor, Selen,* Sulfur.
INCONTINENTIA urinae — Acid. benzoic. Atropin. Conium, Pulsatilla, Scilla.
„ *starcy* — Bar. carb. Conium.
„ przy kaszlu, kichaniu, płaczu — Kal. carb. Scilla.

INCONTINENTIA urinae (por. sphincterice) — Atropin, Gelsem.
„ *przy Tabes dorsalis* — Argent nitr. Conium.
INFLUENZA — *Ammon. carb.* Arsen alb. *Bryonia, Eupator, Gelsemium, Merc. sol.* Natr. sulf. Rhus, Sa badilla, Spigelia.
INFRAORBITALIS NEURALGIA — Bellad. Graph. Sanguin.
INSOMMIA = Snu brak.
INTERCOSTAL. NEURALGIA — Bryonia, *Cimicifuga,* Magnes. Phosph. *Mezereum,* Rannucul. Rhus. Spig.
INTERTRIGO (odparzenie) — Arnica, Calc. carb. Carbo veg. *Graphit, Merc. sol.* Sepia, Sulfur.
INTUSSUSCEPTIO = invaginatio — Plumb. met.
IRITIS — Aur. met. Bellad. Clematis, Colocynthis, Euphrasia, Kal. bichr. Kal. jod. Merc. corr. et jod. Mer. sol. Silicea, Thuia.
„ *syphilitice* — Acid. nitr. Aurum met. Kal. bichr. et jod.
ISCHIAS — Argent, nitr., Arsen alb. *Cimicifuga, Colocynthis,* Dioscorea, Graphit, Ignatia, Kal. jod. Magnez. Phosph. *Merc. sol. Nux, Phytolacca,* Ranunculus, *Rhus,* Sepia, Zincum.
ISCHURIE (zatrzymanie moczu) — Cantharis.

J

JĘCZMIEŃ = Chalazium.
JĄDER ATROPHIA — Aurum met. Kal. jodat., Plumb. met.
JĘZYK BRUNATNO OBŁOŻONY — Bryonia, Colchicum, Natr. sulf. Secale.
„ *żółto obłoż.* — Chelidon. Merc. jod. fl. Pulsat, Rhus.
„ *obrzęknięty* — Apis, Hydrastis. Merc. sol. Podophyll.
„ *błyszczący, zbolały* — Kal. bichr.
„ *karty geogr.* — Natr. mur. Rammucl. Rhus.
„ *z bolesnym różowym końcem* — Argent. nitr.
„ *suchy* — *Bryonia,* Nux.

JĘZYK BIAŁO OBŁOŻONY — *Phosphor*, Antim. crud. Sulfur (czerwone brzegi i koniec).

„ *drżący* — Gelsem, Laches, Lycop.

JĘZYKA PORAŻENIE — Bar. carb. Bellad. *Cocculus*, Conium, Cupr. met., Merc. sol. *Plumb. met.*, Stramon.

K

KRWAWIENIA — Arnika (Trauma), Bellad. (akt. K.), Cactus (krwioplucie), China, Crotalus, Fer. met. Hamamelis (pas. K.), Hydrastis (Menorrhagia), Ipec. (Haemoptöe), Kreosot, Sabina (Metrorrhagia), Secale (Metrorrhagia).

KURCZE = Crampi.

KAMICA WĄTROBOWA — atak — Atropin, Berberis, Colocynth. Dioscorea, Merc. dulc.

KACHEKSJA — Arsen. alb. China, Ferr. arsen.

KARBUNKULUS — *Arnica, Arsen.* alb. Calc. sulf. Carbo veg. Echin. *Hepar*, Rhus, Lachesis, Silicea, Merc. sol.

KARIES — Aurum met., Calc. fluor., Calc. phosph. Phosphorn., Silicea, Stront carb.

„ *zębów* — Kreosot, Merc. Staphis. cor.

KATARAKTA — Bar. carb. Calc. carb. *Calc. fluor. Magnes. carb. Phosphor*, Sepia, *Silicea*, Stront. carb. Tellur.

KELOID — Graphites.

KERATITIS — Bellad. Cinnabaris, Euphrasia, Kali bichrom. Merc. sol. Silicea, Stront. carb. Pulsat. Sulfur.

„ *phlyctaenulosa* — Calc. carb. Merc. cyan.

KOKLUSZ — *Atropin*, Bellad. *Coccus*, Cupr. met. *Drosera*, Ipecac, Rumex, Scilla, Tart. emet. Veratr. album.

KLIMAKTERIUM — Bellad. Conium, Kal. carb. Lachesis, Sanguin, Sepia, Stront. carb. Thuia.

KOLKA — *Colocynthis,* Cupr, ars. Dioscorea, Magnes. phosph. Natr. sulf. Podophyll.
„ *Gazowa* — Carbo veg. China, Lycop. Nux.
„ *jelit* — Bellad. Colocynth. Dioscorea, Nux, Opium.
„ *Kamica wątr.* — Atropin, Berberis, Colocynth. *Dioscorea,* Magn. phosph. Merc. dulc. Pulsatilla.
„ *periodowa* — Bell. Cimicifuga, Mag. phosph.
„ *nerkowa* — Atropin. Berberis, Cantharis, Colocynts.
„ *robaków* — Chamom. Cina, Magn. phosph. Spigelia.

KOLLAPS — Arsen. alb. Carbo veg. Helleborus, Veratr. alb.

KOMA — Bellad. Opium, Plumb. met.

KONGESTIA — *Atropin,* Aurum met. *Bellad.* Ferr. phosph. Mangan. carb. Merc. sol. *Sanguin,* Sepia, Spongia. Stront. carb. Zincum.

KONWULSYJNE KURCZE — Bellad. Cicuta, Cina, Cocculus, *Hyoscyamus,* Ignatia, Secale, *Stramon.* Veratr. alb.

KATAR — Aconit, Ammon. carb. *Arsen. alb.* Ferr. phosp. Gelsem. Hepar. Jod. Kal. jod. Nux, Pulsat. *Sabadilla.*

KURCZOWY STAN — Bellad. (kurcz. przełyku), Cicuta, Cina, Cocculus, Cupr. met. (Epilepsia) Hyoscyam. (Chorea), Ignatia. Plumb. met. Secale, Hamam Zincum met.

KRĄŻENIA ZABURZENIE — Arnica, Bellad. Cactus, Ferrum. met. Sanguin.

KYPHOSA — Calc. phosph.

KRZYŻA BÓL — Berberis, Chrom. oxyd. Conval. Kal. carb. *Natr. mur. Nux.* Phosphor. *Pulsat.* Sabina, Zincum.

L

LISZAJ BRODY — Acid. nitr. Antimon. crud. Mercur. sol. Sulfur,.

LARYNGITIS ACUTA — *Aconit,* Ammon. carb. *Apis.* Arsen. alb. Bellad. *Capsicum,* Carbo veg. Chamomil, Hepar, Jod. Kal. carb. Kreosot, Lachesis, *Phosph. Rumex. Spongia.*

LARYNGITIS ACUTA CHRONICA — Argent. met. et nitr. Graphit, Hepar, Kal. bichrom. Merc. sol. Phytolacca.

„ *ssawców*—Antim. crud. Graphit. Hepar. Nux, Selen.

„ *membranacea* — Hepar, Phosphor, Spongia, Tartar. emet.

„ *syphilitica* — Argent. nitr. Aurum, met. Kal. bichrom. et. jod. Merc. corr.

„ *tuberculosa* — Selen, Spongia, Ham. met.

LEPRA (trąd) — Arsen, alb. Carbo anim. Merc. sol. Silicea.

LEUKAEMIA — Arsen. alb. China, Natr. sulf. Phosphor.

LEUKODERMIA (bladość skóry) — Merc cor. Mezer. Selen.

LEUKORRHOE — Alumina, Antim. crud. Calc. carb. Carbo veg. Caulophyll, Graphit, Hydrastis, Merc. sol. Natr. mur. et sulf. Pulsatil. *Sepia,* Silicea, Stannum met. Sulfur.

LICHEN (Liszaj) — Aurum. alb. et met., Mangan carb. Stront carb.

„ *ruber planum* — Anacard. Antim. crud. Phosphorus.

LIPOMA — Bar. carb. Merc. sol.

LORDOSIS — Calc. phosph.

LUMBAGO — Acid. benz. Berberis, Bryonia ,Calc. fluor. *Cimicifuga, Nux,* Phytolacca, *Rhus.*

LUPUS ERYTHEMATOSUS—Graphit, Hydrastis Stront. carb.

„ *vulgaris* — Acid. nitr. Arsen. alb. Graphit, Hepar. Phosphor, Stront. carb. Sulfur, Thuia.

LYMPHADENITIS — Apis, Arnica, Arsen alb. Bellad. Hamamelis, Phosphor.

LYMPHATISMUS — Ammon. carb. Calc., carb. Carbo-anim. Graphit, Hepar, Kal. carb. Lycopod. Sulfur.

LYMPHOGRANULOMATOSIS — Bar. carb. Calc. fluor. Carbo. veg.

LYSSA — Bellad. Hyoscyam. Lachesis, Stront.

LIEN (zgorzel) — Crotalus, Echinacea, Lachesis.
„ *tumor* — China, Ferr. arsen. Jod. Nar. mur.
LUBIEŻNY OBŁĘD = Satyriasis.

Ł

ŁYKANIA KURCZ — Bellad. Conium. Cupr. met. Plumb. met.Stram.
ŁZOWA PRZETOKA — Silicea.
ŁYDEK KURCZE — Bellad. Calc. carb. Cupr. met. Veratr. alb.

M

MIESIĄCZKI BRAK — (Amenorrhöe) — Antimon. crud. Apis. Calc. carb. Caulophyll. Cimicifuga, Conium, Dulcamara, Graphit, Natr. mur., Pulsatilla.
MENINGITIS BASILARIS — Apis, Mercur. sol. Zincum met.
MIĘSEM ZATRUCIE — Arsen. alb. Baptisia, Merc. carb. Rhus.
MROWIENIE — *Aconit,* Alumina, Platin. met. *Secale,* Spigelia, Zincum.
MOCZENIA POBUDZENIE — *Bellad. Cantharis,* Carbo veg. Digitalis, *Merc. cor. et sol.* Plumb. met. Stront. Merc. carb.
MÓZGU guz — Aurum met., Calc. fluor., Kal. jod.
MACULAE CORNAE — *Apis, Calc. carb.* Calc. fluor. Cannabis, Conium, *Euphrasia,* Hepar. Kal. bichrom. Merc. sol. Silicea, Sulfur.
MALARIA — Arsen alb. China, Eupator, Ignatia, Ipec. Nux, Rhus.
MALARIA KACHEXIA — Arsen. alb. China, Hydrastis, Natr. mur.
MAMMA TUMOR — Calc. fluor. et jod. Conium, Phytolacca, Silicea.
MANIA — Hyoscyam, Merc. sol. Platin met. Stramon. Veratr. album.
MARASMUS — Bar. carb. Calc. carb. Carbo veg. Hydrastis, Jod. Sulfur.

MASTITIS — Apis, Arsen. alb. *Bellad, Bryonia,* Carbo amin. Conium, *Merc. sol.* Phytolacca.

MASTOIDITIS — Acid. nitr. Aurum met. Bellad. Capsicum. Hepar, Lachesis, Merc. sol. Silicea.

MENIERA CIERPIENIE — Acid. benz. China, *Cocculus,* Silicea.

MENINGITIS BASILARIS TUBERC. — Apis, Bryonia, Helleborus, Merc. sol. Stramon.

„ *cerebrospin. epid.* — Agaricus, Apis, Argent. nitr. Cicuta, Gelsem. Hellebor. Veratr. alb.

„ *purulenta* — Apis, Bellad. Bryonia, Helleborus. Merc. sol. Sulfur.

„ *spinalis* — Aconit ,Argent, nitr. Bellad. Helleborus, Merc. sol. Rhus, Zincum.

MENORRHAGIA — (mies. krwotoczne) — Arsen alb. Calc. carb. *China,* Cimicifuga, Ferr. met. Hydrastis, Ipec. Magnes. carb. *Sabina,* Secale, Spongia, Stnnum. met.

MERCURIALISMUS — Acid. nitr. Aurum. met. Hepar, Jodium, Kal. jodat. Mezereum.

METEORISMUS — Ammon. carb. *Antim. crud.* Argent. nitr. Calc. carb. *Carbo veg.* Cinnabaris, *Lycopod,* Merc. sol. Selen, Sepia, Silicea, Stront carb. Sulfur.

METRITIS — Arsen. alb., Aurum met. Calc. carb. Cantharis, Caulophyll, Hydrastis, Kal. carb. Kreosot, Merc. sol. Sepia.

METRORRHAGIA—Bellad. Cantharis, Caulophyll. China, Hydrastis, Ipecac, Sabina, Secale.

MIGRENA — Argent, nitr. Arsen. alb. *Cimicifuga,* Coffea, *Colocynthis,* Kal. bichrom. *Nux, Sanguinaria,* Sepia, Silicea, Spigelia, Stront, carb.

MILIARIA — Anacard. Arsen alb. Bellad. Merc. sol.

MISERERE — Atrop. sulf. Bryonia, Opium, Plumb. met.

MORBILLI (odra) — Aconit. *Ammon carb. Bellad.* Bryonia, Euphasia, Gelsem. Kal. bichrom. Lachesis, *Pulsat.* Zincum.

MORBUS ADISSONI — Argent nitr. *Arsen. alb. China,* Natr. mur.

MORBUS BARLOVI — Calc. phosp. *Ferr. phosp.* Phosphor.
„ *Basedovi* — Arsen. alb. *Calc. jod. Kal. carb.* Phosphor. *Spongia.*
„ *Bright* — *Arsen alb.* Colchicum, Ferr. ars. Merc. cor. *Phosphor, Plumb. met.*
„ *maculosus Werlhoffi* — Acid. phosph. *Ferr. met. Lachesis,* Natr. sulf. *Phosphor.*
„ *Parkinsohni* — *Agaricus,* Bar. carb. Gelsem. Magn. phosph. *Merc. sol.* Plumb. met. Stram. *Zincum.*
MOUCHES VOLANTES — Bellad. China, Merc. sol. Phosphor.
MIĘŚNI ATROPHIA PROGR. — Argent. met. et nitr. Plumb. met.
„ *reumatyzm* — Aconit. Calc. fluor. Chrom. oxyd. Cimicifuga, *Colchicum.* Kal. bichrom. *Kalmia,* Phytolacca, Pulsat. Rhododendr. *Rhus.*
MYDRIASIS (roz. źrenicy) — Atrop. sulf. Bellad. Stram. Veratr. alb.
MYELITIS — Argent. natr. Dulcamara, Nux, Rhus, Secale, Silicea, Stront. carb. Sulfur.
MYOCARDITIS — Arnica, Cactus, Convall. Digitis, Phosphor.
MYODEGENERATIO CORDIS — Arsen. alb. Cactus, Phosphor, Veratr, album. Silicea.
MYOMA UTERI — Aurum met. Calc. fluor.
MYOPHIE — *Euphrasia,* Mangan carb. Phosphor.
MARSKOŚĆ NEREK — Arsen. alb. Phosphor. Plumbum.
MROCZKI = Scotoma.
MDŁOŚCI — Antim. crud. Carbo veg. *Cocculus,* Colchicum, *Ipec. Nux,* Sepia, Tartar. emet.

N

NIEDOWIDZENIE (Amblyopia) — Gelsem. Phosphorus, Silicea.
NEWRALGIE ODBYTNICOWE—Acid. nitr. Cina, Cocculus, Ignatia, Opium, Rhodod. Thuia.

NIEPOKÓJ—Aconit, Arsen. alb. Conval. Digitalis, Rhus.
NIEDOMOGA OCZNA (Asthenopie) — Barb. carb. Conium, Mangan carb. Natr. mur. Phosph. Sepia, Stront. carb. Zincum.
NEUROZY CZYNNOŚCIOWE — Gelsem. Magn. ph. Silicea.
NACZYNIÓWKI ZAPALENIE = chorioiditis.
NEWRALGIA RZĘSEK — Bellad. Chrom. *Cimicifuga,* Cinnab. *Colocynthis,* Gelsemium, Ignatia, Merc. sol. *Mezereum,* Spigelia.
NASIENIOTOK = Spermatorrhoe.
NIEPOKÓJ — Aconit, *Arsen alb.* Chamom, *Cimicifuga,* Hyoscyamus, Ignatia, Phosph. *Rhus.*

O

OTYŁOŚĆ — Antim. crud. Calc. carb. Graphit, Sulfur.
OBRZĘK (Anasarca) — Apis, Apocyn. Arsen. alb. Convall. Digitalis, Helleborus, Scilla.
OŁOWIANA KOLKA — Alumina, Opium, Platin met. Zinc. met.
OGONOWEJ KOŚCI BÓL = Coccygodynie.
ODŻYWIANIA ZABURZENIE—Acid. mur. Calc. phosp. Kreosot, Natr. mur. Silicea.
OTŁUSZCZENIE SERCA—Arsen. alb. Kal. carb. Phosp.
ODRA = Morbilli.
OBSTRUKCJA — *Alumina,* Antim. crud. Ber. carb. Calc. carb. Cupr. met. Ferr. phoph. *Graphit, Hydrastis,* Magnes, phosph. Natr. mur. Nux, Platin, met. Plumb. met. *Sepia,* Silicea, Stront, carb. Sulfur, Zincum.
OBRZĘKU SKŁONNOŚĆ — Apis, Apocyn, Arsen alb. Cactus, Digitalis, Kal. carb. Phosphor.
OBRZĘK GÓRNEJ POWIEKI — Kal. carb.
„ *napletka* — Apis, Graphit, Merc. sol.
OESOPHAGISMUS (kurcz przełyku) — Alumina, Atrop. sulf. Baptisia, Bellad. Cicuta, Phosphor.
ONANIZM — *Acid. phosp.* China, *Cobalt,* Conium, Lycopod. Nux, Selen, *Staphisagria,* Zincum.

ONYCHIA (panaritium) — Bellad. Merc. sol. Natr. sulf.
OPHTALMIA (zap. oczu) — Apis, Argent, nitr. Aurum. met. Bellad. Hepar, Merc. corr. et sol. Natr. mur.
OPISTHOTONUS (tężec tylny) — Bellad. Cicuta, Dulcamara, Nux, Rhus.
OPTICUS PORAŻENIE POST. — Phosphor, Plumb. met.
ORBITALNA NEURALGIA — Cinnab. Ferr. phosph. Ignatia, Platin met. Spigelia, Zincum.
ORCHITIS (zap. jąder) — *Aurum met.* Bar. carb. Bellad.*Clematis*, Hamam, Jod. Merc. aurat. Merc. sol. Mezereum, Phytolacca, *Pulsat.* Rhodod. Spongia, Staphisagria, Thuia.
OSTEOMALACIA — Calc. fluor. Merc. sol. Phosphor, Silicea.
OSTEOMYELITIS — Phosphor, Silicea, Stront carb.
OTALGIA (ból ucha) — Acid. mur. Bellad. Chamom. Hepar, Kal. bichrom. Pulsat.
OTITIS EXTERNA — Acid mur. *Bellad.* Calc. carb. *Hepar,* Merc. sol. Pulsat. Sepia, *Silicea,* Spigelia, Sulfur.
„ *media* — Bellad. Calc. carb. et jod. Capsicum, *Hepar,* Bellad. Calc. carb. et jod. Capsicum, *Hepar,* Merc. sol. Pulsat. *Silicea,* Sulfur, *Tellur* (chroniczne) Thuia.
OTORRHOE (uchotok) — Bar. carb. Calc. carb. Kal. jod. Pulsat. Sepia, Silicea.
„ *chroniczne* — Silicea, Stront, carb. Tellur.
„ *płynna ciecz* — Arsen alb. Merc. sol. Silicea, Sulfur. Tellur.
„ *żółtoropny* — Calc. carb. Hepar, Pulsat, Silicea, Thuia, Zincum.
„ *po ostrych exanth.* — Carbo veg. Kal. bichr. Pulsat. Stront, carb.
„ *krwisty* — Lachesis, Silicea.
„ *cuchnący* — Acid. nitr. Graphit, Hepar, Lycop. Silicea, Thuia.

d. c. n.

DRUK. M. STARZYŃSKI I S-KA, WARSZAWA, UL. CHŁODNA 37. TEL. 669-46